

ЗВІТ ДИРЕКЦІЇ
ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ФОНДОВА БІРЖА «ПЕРСПЕКТИВА»
ЗА 2017 РІК

Показники торгів на ФБ «Перспектива» та біржовому фондовому ринку.

ПАТ «ФБ «Перспектива» (далі - Біржа) шостий рік поспіль завершила в статусі лідера в Україні за обсягом біржових торгів.

За наслідками 2017 р. обсяг укладених на Біржі договорів становив 127 млрд. грн, тобто 62% сукупного обсягу торгів на фондових біржах України (на 4% більше за попередній рік). 52% цінних паперів, допущених до торгів, мають статус лістингових, що свідчить про високу якість біржового списку. Також Біржа лідирує на біржовому ринку за показниками кількості членів біржі, допущених до біржових торгів (67), кількості активних учасників торгів (57), в т.ч. торгуючих банків (32).

Показники	2015 рік	2016 рік	Зміна за рік, %	2017 рік*	Зміна за рік, %*
Кількість членів біржі	101	87	-14%	82	-6%
- в т.ч. допущених до торгів	86	67	-22%	67	0%
- частка активних учасників торгів	80%	80%	0%	70%	-10%

Кількість фінансових інструментів, допущених до торгів	852	583	-32%	496	-15%
- в т.ч. цінних паперів**	690	561	-19%	475	-15%
Кількість ЦП в біржовому реєстрі**	269	266	-1%	246	-8%

Загальний обсяг торгів, млрд. грн.:	220	136	-36%	127	-6%
- державні облігації	205	122	-41%	124	+2%
- облігації підприємств та місцевих позик	3,09	2,34	-24%	2,08	-11%
- акції	0,47	0,004	-99%	0,01	+189%
- інвестиційні сертифікати	1,35	0,06	-95%	0,02	-71%
- депозитні сертифікати	7,00	11,26	+61%	-	-
- опціонні сертифікати, строкові контракти, державні деривативи	3,43	0,78	-77%	1,46	+87%

*Попередні дані ** без депозитних сертифікатів НБУ

В 2017 р. біржовий ринок України продовжував звужуватися: зменшилися кількість учасників ринку, коло доступних інвесторам фінансових інструментів (насамперед, лістингових), обсяги торгів на біржах (на 12%), кількість біржових угод.

Структура торгів в розрізі фондових бірж у 2017 році, млрд. грн. *

Біржі	облігації державні	облігації підприємств	акції	інвестиційні сертифікати	деривативи	загалом
ФБП	124	2,08	0,01	0,02	1,46	127
ПФТС	59	3,19	3,16	0,00	-	66
УБ	8	0,77	1,72	0,03	3,17	13
УнФБ*	-	0,00	-	-	0,40	0,40
ІННЕКС	-	0,00	0,15	0,00	-	0,15
КМФБ*	-	0,07	0,01	-	-	0,08
УФБ*	-	0,00	0,001	0,00	-	0,001
Всього	190	6,11	5,05	0,05	5,03	206
Зміна за рік, %	-10%	-34%	+130%	-87%	+117%	-12%
Частка, %	92,2%	3,0%	2,4%	0,0%	2,4%	100%

*Попередні дані. ** Припинено діяльність у 2017 р.

Кількість бірж, на яких уклалися договори, скоротилося з 9 у 2016 році до 7 у 2017 році,

більш-менш регулярні торги проводилися лише на 3-4 біржах. Кількість функціонуючих фондових бірж за 2016 рік скоротилося з 10 до 8 (через припинення діяльності УМФБ та СЕФБ), за 2017 рік - з 8 до 5 (через припинення діяльності УФБ, КМФБ та біржі «Універсальна»), тобто вдвічі за 2 роки. Втім, це не призвело до концентрації біржових торгів та зростання ліквідності. Левова частка обсягу біржових торгів (98% у 2016-2017 рр.) проводиться на ПАТ «ФБ «Перспектива» та ПФТС.

За наслідками 2017 року обсяг укладених договорів на фондових біржах України можна оцінити в 206 млрд грн. Тож наявне скорочення на 12% відносно показників 2016 року (235 млрд грн), на 28% (в 1,4 раз) - відносно 2015 року (286 млрд грн) та на 67% відносно 2014 року (620 млрд грн).

За останні 3 роки регульований ринок капіталу в Україні звузився втричі в гривні та майже в 7 раз в доларовому еквіваленті (з \$52 млрд у 2014р. до \$7,7 млрд у 2017р.)

Найбільш суттєво за 2015-2017 рр. скоротилися обсяги біржових торгів державними цінними паперами (на 356 млрд грн) та облігаціями підприємств (на 24 млрд грн). Обсяг біржових торгів цінних паперів, які розглядалися як найбільш ризиковані з точки зору фіктивності та маніпулювання, зменшився значно скромніше: за акціями - на 21 млрд грн, за інвестсертифікатами - на 4 млрд грн. За строковими контрактами також можна констатувати скорочення торгів на 6 млрд грн, хоча доступний деривативний інструментарій було суттєво розширено. Загалом 86% скорочення обсягу біржових торгів в Україні за 3 роки спричинені зниженням ліквідності біржового обігу державних цінних паперів.

Біржовий обіг іпотечних облігацій, депозитних сертифікатів НБУ, облігацій місцевих позик наразі фактично припинився; розміщення та обіг гривневих облігацій міжнародних фінансових організацій так і не розпочалися; ліквідність обігу акцій іноземних емітентів, що володіють українськими активами, поки не викликає особливого оптимізму.

Не дивно, що в умовах скорочення спектру та ліквідності фінансового інструментарію та кількості учасників ринку головні надії держави пов'язуються вже з товарним ринком, який поки що не настільки зарегульований.

Порівняно з 2016 роком на біржовому ринку обсяги торгів державними облігаціями зменшилися на 10% (з 210 до 190 млрд грн), облігаціями підприємств - на 34% (з 9 до 6 млрд грн), інвестиційними сертифікатами - на 87% (з 0,4 до 0,05 млрд грн). Позитивна динаміка спостерігалася за акціями - зростання в 2,3 раз (з 2,2 до 5 млрд грн, насамперед, через кілька результативних приватизаційних аукціонів), строковими контрактами - в 2,3 раз (з 1,3 до 3,2 млрд грн), опціонними сертифікатами - в 2 рази (з 0,9 до 1,8 млрд грн).

В структурі торгів за інструментами у 2017 році лідирували ОВДП (їх частка зросла з 89,2% у 2016 р. до 92,2% у 2017 р.), на другому місці - корпоративні облігації (зменшення частки з 3,9% до 3,0%), на третьому - акції (зростання частки з 0,9% до 2,4%), далі - строкові контракти (зростання частки з 0,6% до 1,5%) та опціонні сертифікати (зростання частки з 0,4% до 0,9%).

Розподіл ліквідності за інструментами в розрізі фондових бірж за рік суттєво не змінився: ринок ОВДП був сконцентрований на ФБ «Перспектива» та ПФТС (65% та 31% сукупного обсягу біржових торгів відповідно), ринок корпоративних облігацій - аналогічно (34% та 53%), ринок акцій - на ПФТС та «Українській біржі» (63% та 34%), ринок строкових контрактів та похідних (опціонних сертифікатів) - на «Українській біржі» та ФБ «Перспектива» (63% та 29%).

Основні події 2017 року, важливі для розвитку Біржі.

29 травня 2017 року - укладено перші угоди з розміщення на ФБ «Перспектива» облігацій ТЗОВ "Шувар" (серія С). Загалом протягом травня-листопада 2017 р. укладено 24 угоди з продажу облігацій загальною номінальною вартістю 70 млн грн.

02 червня 2017 року - укладено перші угоди з розміщення на ФБ «Перспектива» облігацій АТ "ТРЕСТ ЖИТЛОБУД-1". Загалом протягом червня-вересня 2017 р. розміщено 18 серій облігацій загальною вартістю 559,32 млн грн.

03 липня 2017 року - оновлення ЕТС Біржі та терміналу (версія 5.0.0.57), зокрема, з метою консолідації інформації про всі укладені біржові договори за адресними заявками, в яких ціни не відповідають кращим цінам на купівлю/продаж, які існували на момент укладання таких біржових договорів.

31 липня 2017 - оновлення ЕТС Біржі та торгового терміналу (версія 5.0.0.58), зокрема, технологій проведення аукціонів в інтересах ФДМУ та ФГВФО.

04 жовтня 2017 року - за наслідком ІТ-доопрацювань та погодження змін до регламенту з ПАТ «Розрахунковий центр» стартували торги за технологією, що передбачає укладення біржових контрактів, які забезпечені правами на отримання грошових коштів/цінних паперів на підставі відповідних зустрічних зобов'язань.

24 листопада 2017 року - початок публікації загальнодоступної детальної інформації про діапазони дохідності, ціни у відсотках від номіналу та інші параметри ОВДП в режимі онлайн на веб-сайті (до цього ці дані були доступні в торговому терміналі членам біржі та в спеціалізованому веб-інтерфейсі Міністерству фінансів).

5-8 грудня 2017 р. - укладено угоди з розміщення на ФБ «Перспектива» облігацій АТ «ОТП Банк» серії Е. Загалом емітентом залучено 412,69 млн грн.

8-11 грудня 2017 р. - укладено угоди з розміщення на ФБ «Перспектива» облігацій ПАТ «КРЕДОБАНК» серії А. Загалом емітентом залучено 250,73 млн грн.

19 грудня 2017 року - подано документи регулятора для продовження ліцензійної діяльності. Нову ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку - діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку отримано відповідно до рішення НКЦПФР № 146 від 15.03.2018.

21 грудня 2017 р. - прийнято рішення НКЦПФР про реєстрацію змін до Правил Біржі, внесених з метою приведення у відповідність до вимог діючого законодавства, зокрема відповідно до рішення НКЦПФР від 14.07.2017 № 520 «Про внесення змін до Порядку реалізації на фондовій біржі цінних паперів, на які звернено стягнення».

26 грудня 2017 р. - укладено перші угоди з розміщення на ФБ «Перспектива» облігацій АТ «Укрпошта» серії А. Загалом протягом 2017-2018 рр. розміщувалося 3 серії облігацій АТ «Укрпошта» загальною номінальною вартістю 600 млн грн.

Конкурентна позиція в Європі.

За результатами торгів у 2017 році серед 25 європейських бірж, де наявні активні торги облігаціями (сукупно - державними, корпоративними, іншими), ФБ «Перспектива» посідає 11 місце (\$4,7 млрд), ПФТС - 13 (\$2,3 млрд), «Українська біржа» - 17 (\$0,3 млрд). Сукупно на фондових біржах України обсяг торгів облігаціями у 2017 р. оцінюється в \$7,3 млрд, що порівнювано з показниками групи Euronext, яка посідає 10 місце в Європі. Для порівняння: за наслідками 2016 року ФБ «Перспектива» посідала за обсягом торгів облігаціями 11 місце (\$4,9 млрд), ПФТС - 12 (\$3,7 млрд), «Українська біржа» - 22 (\$0,01 млрд), сукупно обсяг торгів облігаціями на фондових біржах України оцінювався в \$8,6 млрд. та також відповідав показникам Euronext.

Фондові біржі	Обсяг торгів облігаціями за 2017 р.		Місце в Європі		
	\$ млрд	€ млрд	дані WFE	дані FESE	сукупний рейтинг
LSE Group	9 195,9	8 138,0	1	-	1
BME (Spanish Exchanges)	4 803,6	4 237,4	2	1	2
NASDAQ Nordics & Baltics	1 704,4	1 498,1	3	2	3
Oslo Bors	1 041,2	917,5	4	3	4
Moscow Exchange	189,3	167,5	5	-	5
Borsa Istanbul	165,5	146,5	6	-	6
SIX Swiss Exchange	157,8	140,0	7	4	7
Irish Stock Exchange	96,8	85,8	8	5	8
Boerse Stuttgart	17,9	15,8		6	9
Euronext	7,7	6,8	9	7	10
Perspektiva SE	4,7	4,2		-	11
Deutsche Borse	4,6	3,9	10	8	12
PFTS	2,3	2,1	-	-	13
Belarusian Currency and Stock Exchange	1,9	1,6	11	-	14
Warsaw SE	0,75	0,65	12	9	15
Malta SE	0,55	0,48	13	10	16
Ukrainian Exchange	0,30	0,28	14		17
CEESEG - Prague	0,26	0,23		11	18
Athens Exchange	0,20	0,17	15	12	19
Luxembourg SE	0,14	0,12	16	13	20

Wiener Borse	0,13	0,11	17	14	21
Bucharest SE	0,07	0,06	18	15	22
Zagreb SE	0,07	0,06	19	-	23
Cyprus SE	0,008	0,007	20	16	24
Budapest SE	0,002	0,002	21	17	25
Всього в Європі	17 396,2	15 367,4			
Всього Європа-Африка-Близький Схід	19 720,9	17 452,1			
Всього в світі	23 334,5	20 650,0			

Джерела: статистика Всесвітньої федерації бірж (the World Federation of Exchanges, WSE) та Європейської федерації фондових бірж (the Federation of European Securities Exchanges, FESE). Курсивом виділені біржі та їх показники, які не входять до опублікованої статистики WSE та/або FESE. Розрахунки проведені за середніми курсами відповідних валют за період.

Ще вищі позиції посідають українські фондові біржі за показниками торгів державними облігаціями. За результатами торгів у 2017 році серед 22 європейських бірж, де наявні активні торги інструментами публічного боргу, ФБ «Перспектива» посідає 9 місце (\$4,7 млрд), ПФТС - 10 (\$2,2 млрд), «Українська біржа» - 16 (\$0,29 млрд). Сукупно на фондових біржах України обсяг торгів державними облігаціями у 2017 році оцінюється в \$7,2 млрд. Для порівняння: за наслідками 2016 року ФБ «Перспектива» також посідала за обсягом торгів державними облігаціями 9 місце (\$4,8 млрд, разом з депозитними сертифікатами НБУ - \$5,3 млрд), ПФТС - 10 (\$3,4 млрд), «Українська біржа» - 19 (\$0,01 млрд), загальний обсяг торгів державними облігаціями на фондових біржах України у 2016 році оцінювався в \$8,2 млрд.

Фінансовий стан.

За наслідками 2017 року активи Біржі залишаються досить ліквідними - частка найбільш ліквідних активів (кошти та поточні фінансові інвестиції) сягає 20%. Сума власних оборотних коштів збільшилася на 1,22 млн грн.

Протягом року власний капітал збільшився на 0,084 млн грн. та становить 50,376 млн грн. Натомість поточні зобов'язання за 2017 рік скоротилися з 6,081 до 0,088 млн грн. Як наслідок, структура джерел коштів характеризується високою автономністю: частка власного капіталу зросла з 89,2% до 99,8% пасивів.

Чистий дохід Біржі від надання послуг з організації торгівлі за рік зріс на 5%, втім, дещо скоротилися фінансові доходи. Разом з тим, реалізація комплексних заходів із скорочення операційних витрат (на 20%), дозволила підвищити чистий прибуток з 46 тис грн. у 2016 р. до 84 тис грн у 2017 р.

Директор ПАТ «ФБ «ПЕРСПЕКТИВА»

М.П.

С.Є. Шишков

Пронумеровано, пронумеровано та завірено
печаткою всього _____ арк.

Директор
ПАТ «ФБ «Перспектива»

С.С. Шишков

